

OKUMA KÜLTÜRÜ DERNEĞİ
STRATEJİ GELİŞTİRME VE PROJE YAZMA ÇALIŞTAYI
26 MAYIS 2018, ANKARA
KOLAYLAŞTIRICI: DR. IRAZ SOYALP

Okuma Kültürü Derneği Strateji Geliştirme ve Proje Yazma Çalıştayı 26 Mayıs 2018 tarihinde Dernekte gerçekleştirilmiştir. Bu çalıştayın ilk oturumunda okuma kültürünün gelişmesine ilişkin problem ağacı üzerine tartışılmış ve derneğin öncelik alanları belirlenmiş, ikinci oturumda ise proje yazma üzerine tartışma yürütülmüştür.

Birinci oturumda gerçekleşen tartışmaların sonucuna göre okuma kültürüne ilişkin problem ağacı EK-1'de sunulmuştur.

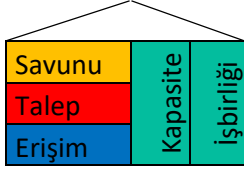
Açık mavi ile işaretlenmiş kutular akla ilk gelen sebepleri, pembe ve turuncu ile işaretlenmiş kutular altta yatan sebepleri, mor ile işaretlenmiş kutular ise kök sebepleri göstermektedir. Okuma kültürünün gelişmesine engel olan nedenleri belirlemek, program tasarımının sonuç odaklı ve bütüncül bir biçimde gerçekleştirilmesi için çok önemlidir. Böylelikle program ve projeler okuma kültürünün gelişmesine engel olan nedenleri hedef olarak tasarlanacaktır.

Ayrıca problem ağacının bütünü hedef alınması gereken tüm noktalara da işaret etmektedir. Tabii ki tüm nedenler Okuma Kültürü Derneği'nin (OKD) misyonu içerisinde değildir. Bu alanları belirlemek için de üç ayrı renk kodlaması kullanılmıştır.

Yeşil çerçeveli kutular OKD'nin çalışma alanına giren ve OKD'nin doğrudan fark yaratabileceği alanları göstermektedir. Sarı çerçeveli alanlar OKD'nin kısmı olarak misyon ve öncelik alanına giren alanlardır ve OKD başka ilgili kurumlarla işbirliği yaptığı müddetçe dolaylı olarak fark yaratabileceği alanlardır. Kırmızı çerçeveli alanlar ise, okuma kültürünün gelişmesi ve yaygınlaşmasının önünde engel olarak tanınmakla beraber OKD'nin üzerinde çalışmak için öncelik gördüğü alanlar değildir. Ancak yukarıda da belirtildiği gibi, bu problem ağacı sadece OKD'nin çalışma alanını göstermez. Okuma kültürü alanındaki Türkiye'deki büyük resmi çizmeye çalışmaktadır ve bu alanda çalışan diğer kurumlara da ışık tutacağı düşünülmüştür.

Bu problem ağacında gösterilen nedenlerin ortadan kalkması için öngörülen süre ve gerekli olan müdahalenin kapsamı aynı değildir. Kök nedenler daha karmaşık ve uzun süreli müdahaleler isterler. Buna karşılık olarak da akla ilk gelen sebepler daha yalın ve kısa vadeli yöntemler ile ortadan kaldırılabirler.

Bu problem ağacı ışığında, OKD üyeleri altta belirtilen 5 öncelik alanını belirlemiştir:

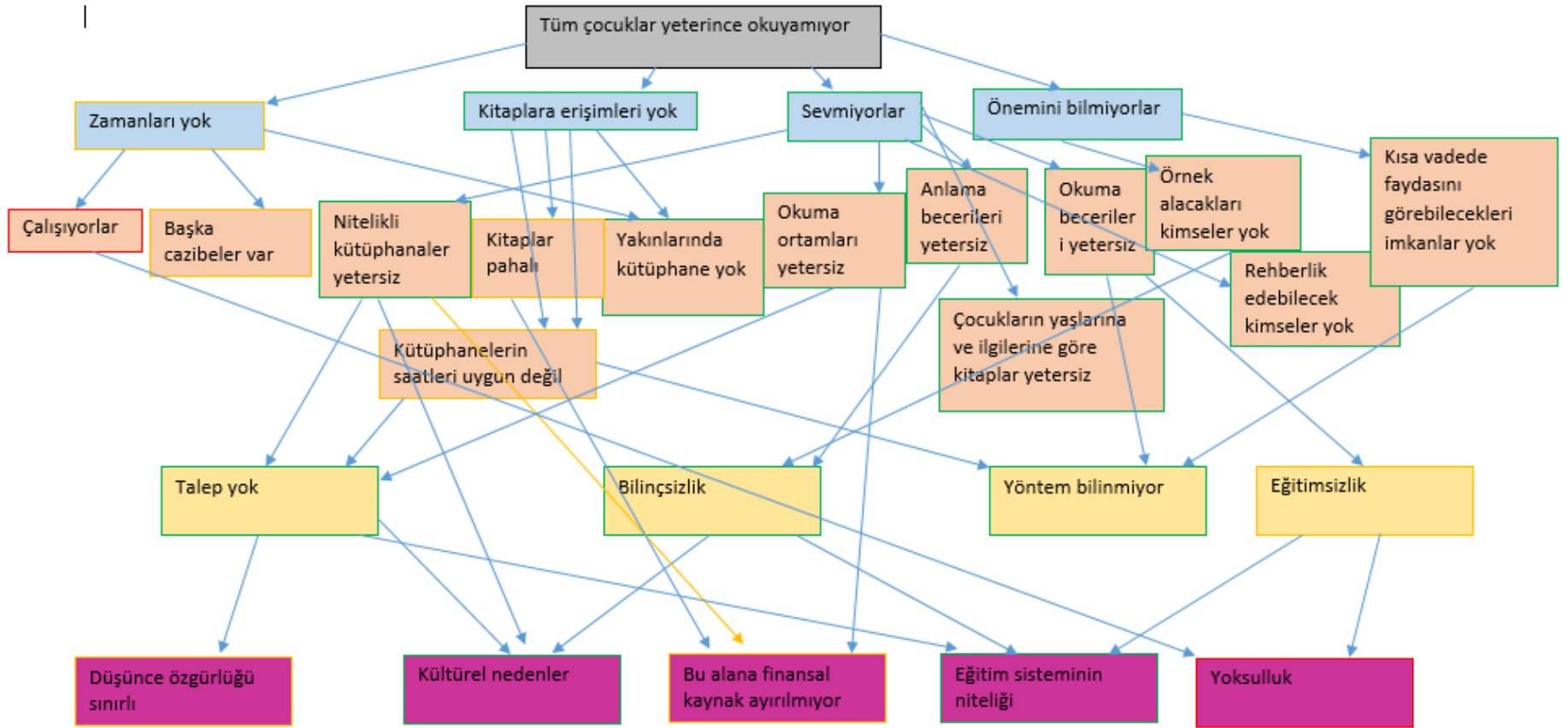
- 1. Kitaplara erişimin artırılması:** Okuma kültürünün gelişmesine destek olacak bazı faaliyetler erişim kümesi etrafında toplanabilir. Bu küme çocukların finansal, coğrafi ya da zamanlama sebebiyle kitaplara erişimini kolaylaştırmayı hedef almaktadır.
- 2. Kitaplara talebin artırılması:** Okuma kültürünün gelişmesine destek olacak bazı faaliyetler talep kümesi etrafında toplanabilir. Bu küme çocukların ve ebeveynlerin kitaba olan talep, ilgi ve becerilerini geliştirmeyi hedef almaktadır.
- 3. Okuma kültürüne yönelik savunuculuk yapılması:** Okuma kültürünün gelişmesine destek olacak bazı faaliyetlersavunuculuk kümesi etrafında toplanabilir. Bu küme okuma kültürünü geliştirmek için idari, siyasi ve finansal ortamı olgunlaştırmayı hedef almaktadır.
- 4. İşbirlikleri kurulması:** Okuma kültürünün gelişmesine destek olacak bazı faaliyetler işbirliği kümesi etrafında toplanabilir. Bu vesileyle okuma kültürünün yaygınlaşması, başka programların parçası haline gelmesi ve alışlageldik olmayan aktörlerin bu alanda çalışmalarını sağlanacaktır.
- 5. Okuma kültürünü destekleyecek kapasitenin artırılması:** Okuma kültürünün gelişmesine destek olacak bazı faaliyetler kapasite geliştirme kümesi etrafında toplanabilir. Bu küme, bu alandaki insan, kitap, kurum ve organizasyon kapasitesini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Bundan sonra planlanacak faaliyetler bu kümeler ışığında hazırlanmalıdır. Böylece OKD hedef ve amacından sapmadan başta geliştirmiş olduğu misyon, vizyon ve öncelikler doğrultusunda faaliyet gösterecektir. Ancak problem ağacının, önceliklerin ve stratejilerin gelişmelere ve bağlamsal değişmelere göre her sene gözden geçirilmesi önerilmektedir.

Bu öncelikler ile uyumlu olarak 2018-2020 yılları arasını kapsamak üzere taslak bir stratejik plan geliştirilmiştir. Bu taslak plan Ek-2'de sunulmuştur.

Çalıştayın ikinci oturumunda örnek bir proje üzerinde çalışılmıştır. Bu proje aşağıda sunulmuştur:

Genel Amaç: Dezavantajlı çocuklara okuma alışkanlığının kazandırılması Göstergeler <ul style="list-style-type: none">- Kütüphanede çocuk başına geçirilen zamandaki artış- Çocuklardan gelen taleplerde artış	
Özel Amaç: Özgürlüğünden mahrum çocukların kitaba erişimlerinin sağlanması Göstergeler <ul style="list-style-type: none">- Yararlanan çocuk sayısı- Ödünç alınan materyal sayısı- Üye olan çocuk sayısı	
Sonuç 1: Çocuklar kitap okumaya karşı ilgi ve isteklilik kazandı Göstergeler <ul style="list-style-type: none">- Okuma etkinliklerinin sayısı- Eğitim Paketlerin zamanında hazır olması	Sonuç 2: Okuma merkezi kuruldu Göstergeler <ul style="list-style-type: none">- Gelen çocuk sayısı- Eğitim alan personel sayısı- Kitap sayısı- Çocuklar tarafından organize edilen etkinlik sayısı
Faaliyetler <ul style="list-style-type: none">- Neden istekli olmadıklarının belirlenmesi- Okuma etkinlik paketlerinin hazırlanması- Okuma etkinliklerinin düzenlenmesi- Kitap seçme etkinliği düzenlenmesi- Verimli ve yaratıcı okuma etkinliklerinin düzenlenmesi- Faaliyetlerin etkinliğinin ölçülmesi- Eğitim paketlerinin ölçme sonuçlarına göre revize edilmesi	Faaliyetler <ul style="list-style-type: none">- Fiziksel mekanın belirlenmesi ve düzenlenmesi- Okuma materyallerinin seçilmesi ve satın alınması- Kitapların kataloglanması ve sınıflandırılması- Merkez kullanım klavuzlarının hazırlanması- Hizmet sunucular için eğitimler düzenlenmesi- Çocuklar tarafından etkinlikler düzenlenmesi- Okuma kulübünün kurulması

1	Okumaya yönelik ilgi, isteklilik ve talebi artırmak		
	1.1	Okumanın önemine ilişkin farkındalık artırmak	
		1.1.1	Araştırma ve kampanya yoluyla okuma ve insani, ekonomik ve sosyal gelişme arasındaki bağlantıyı vurgulamak
		1.1.2	Ebeveynlere yönelik oturumlar düzenlemek
	1.2	Farklı yaş grubu ve cinsiyetten çocuklara okumayı sevdirmek	
1.2.1		Okumayı sevdirecek etkinlikler düzenlemek	
1.2.2		Ebeveynleri rol-model ve rehber olacak şekilde yetiştirmek/desteklemek	
2	Okumaya erişimi artırmak		
	2.1	Okuma araçlarına fiziksel erişimi kolaylaştırmak	
		2.1.1.	Kitaba erişimin kısıtlı olduğu bölgelerde kütüphaneler kurmak
		2.1.2	Yerel aktörlerin kütüphane kurmaları konusunda kapasitelerini geliştirmek
	2.2	Okuma becerilerini desteklemek	
		2.2.1	Farklı yaş gruplarından çocukların okuma-yazma becerilerini desteklemek
2.2.2		Ebeveynlerin okuma-yazma becerilerini desteklemek	
3	Okuma kültürünün gelişmesi için savunuculuk yapmak		
	3.1	Okuma kültürünün yaşaması, gelişmesi için gerekli olan yasal, idari ve finansal çerçeveyi incelemek	
		3.1.1	Araştırmalar yapmak
		3.1.2	Konferanslar/çalıştaylar düzenlemek
	3.2	Okuma kültürünü geliştirecek öneriler geliştirmek	
		3.2.1	Çalışma grupları oluşturmak
3.2.2		İyi örnekleri derlemek	
4	Okuma kültürünün gelişmesi için gerekli kapasiteyi geliştirmek		
	4.1	Kapasiteyi geliştirecek araçları oluşturmak	
		4.1.1	Mevcut durum analizi yapmak
		4.1.2	Mevcut durum ve ihtiyaçlara göre tasarlanmış rehberler geliştirmek
	4.2	Geliştirilen araçları yaygınlaştırmak	
		4.2.1	Eğitimler vermek
4.2.2		Yereldeki kurum ve kuruluşlara teknik destek vermek	
5	Okuma kültürünün gelişmesi için ortaklıklar kurmak		

5.1	Okuma kültürünü mevcut programların bir parçası haline getirecek ortaklıklar kurmak	
	5.1.1	Okul, dernek, belediye gibi kurumlar ile birlikte çalışarak, okuma etkinliklerini mevcut programlara yedirmek
	5.1.2	Eğitimevi, çocuk/sevgi, sığınmaevi gibi yerlerde özel gruplara yönelik etkinlikler düzenlemek
5.2	Okuma kültürünü geliştirmek için yenilikçi ortaklıklar kurmak	
	5.2.1	Yayınevleri ile çalışarak farklı yaş gruplarına uygun kitapların üretilmesini ve teminini desteklemek
	5.2.2	Özel sektörün okuma kültürünü desteklemesini sağlayacak ortaklıklar kurmak